På grundlag af disse præmisser,

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1. **Forbundsrepublikken Tyskland har ved i vinloven af 14. juli 1971 (Bundesgesetzblatt 1971, I, s. 893) og i gennemførelsesforordningen »mousserende vine og brændevine af vin« af 15. juli 1971 (Bundesgesetzblatt 1971, I, s. 939) at forbeholde benævnelserne »Sekt« og »Weinbrand« for den indenlandske produktion og benævnelsen »Prädikatssekt« for vin produceret i Tyskland på basis af en bestemt mindsteandel af tyske druer undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler den i henhold til traktatens artikel 30 og, for så vidt angår mousserende vin, i henhold til artikel 12, stk. 2, litra b) i Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 (EFT-specialudgave 1970 (I), s. 212; org. ref. JO 1970, L 99/1).**

2. **Forbundsrepublikken dømmes til at bære sagens omkostninger.**

Lecourt Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Donner Monaco Pescatore Kutscher

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. februar 1975.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 15. JANUAR 1975 [1]

Høje Ret.

Den 14. juli 1971 vedtog Forbundsdagen en ny lov om vin, Weingesetz af denne dato. Blandt de gennemførelsesbestemmelser, som den følgende dag blev truffet i henhold til denne lov, var nogle forordninger vedrørende mousserende vin og brændevin, Schaumwein-Branntwein-Verordnung af 15. juli 1971. Af praktis-

1 — Oversat fra engelsk.

ke grunde vil jeg henvise samlet til denne lov og disse forordninger som »1971-lovgivningen«.

Denne lovgivning bestemmer i relation til den foreliggende sag:

1. i Forbundsrepublikken Tyskland betegnes mousserende vin, uanset om den er produceret i Tyskland eller andetsteds, normalt som »Schaumwein«, men den kan betegnes som »Qualitätsschaumwein«, hvis den opfylder visse foreskrevne kvalitetskrav;
2. Qualitätsschaumwein kan betegnes som »Sekt«, hvis den er produceret i et land, hvor tysk overalt er officielt sprog;
3. Sekt kan betegnes som »Prädikatssekt«, hvis den er fremstillet af indenlandske druer for mindst 60 % vedkommende;
4. brændevin skal, uanset om den er produceret i Tyskland eller andetsteds, generelt betegnes som »Branntwein aus Wein«, men kan, hvis den opfylder visse foreskrevne krav, betegnes som »Qualitätsbranntwein aus Wein«;

og

5. Qualitätsbranntwein aus Wein kan betegnes som »Weinbrand«, hvis den er produceret i et land, på hvis hele territorium tysk er officielt sprog.

Det spørgsmål, det drejer sig om i denne sag, som er anlagt mod Forbundsrepublikken af Kommissionen i henhold til EØF-traktatens artikel 169, er, hvorvidt Forbundsrepublikken har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til denne traktat ved således at forbeholde betegnelserne »Sekt« og »Weinbrand« for produkter fra lande, hvor tysk er officielt sprog, og betegnelsen »Prädikatssekt« for et produkt, der for 60 % vedkommende er fremstillet af indenlandske druer.

Sammenfattende er Kommissionens synspunkt det, at »Sekt« og »Weinbrand« på tysk er artsbegreber, der betyder hhv. »mousserende vin» og »brændevin«; at de begge har mere tiltrækningskraft overfor forbrugerne end udtrykkene »Qualitätsschaumwein« og »Qualitätsbranntwein aus Wein«, der er sproglige nydannelser i 1971-lovgivningen; og at producenter fra andre lande bliver dårligere stillet, fordi navnene »Sekt« og »Weinbrand« forbeholdes produkter fra tysktalende lande. 1971-lovgivningen vanskeliggør således salg i Tyskland af importeret mousserende vin og brændevin og udgør derfor en pålæggelse af foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner i strid med traktatens artikel 30.

Kommissionen henviser i denne forbindelse til sit direktiv nr. 70/50/EØF af 22. december 1969, som er vedtaget i henhold til traktatens artikel 33, stk. 7 og rettet til medlemsstaterne.

Formålet med dette direktiv var, for så vidt angår forholdet mellem medlemsstaterne, at afskaffe visse foranstaltninger, som havde tilsvarende virkning på indførsler som kvantitative restriktioner og var gældende, da traktaten trådte i kraft, og det ville således være helt uforeneligt med direktivet, hvis en medlemsstat efter denne dato indførte en foranstaltning, som, hvis den havde været gældende, da traktaten trådte i kraft, ville være blevet forlangt afskaffet med hjemmel i direktivet. Direktivet omfatter i henhold til sin artikel 2 foranstaltninger, »som udgør en hindring for den import, der under disse foranstaltninger ville have kunnet finde sted, herunder dem, der gør importen mere vanskelig ... end afsætningen af indenlandske varer«, og »særlige foranstaltninger, der begunstiger indenlandske varer eller ... giver dem en fortrinsstilling«.

I henhold til stk. 3, litra s i denne artikel må der til de foranstaltninger, som der henvises til, også henregnes sådanne, som »alene forbeholder indenlandske varer benævnelser, som ikke er oprindelsesbetegnelser eller angivelse af afsendelsesstedet«.

I direktivets franske tekst, stk. 3, litra s, henvises der til »les mesures ... qui ... réservent aux seuls produits nationaux des dénominations ne constituant pas des appellations d'origine ou des indications

de provenance.« Jeg nævner dette, fordi det ser ud til, at udtrykkene »appellations d'origine« og »indications de provenance« i fransk ret er artsbetegnelser, mens der ikke er noget teknisk i den engelske sætning »names which are not indicative of origin or source«. Den tilsvarende tyske tekst i stk. 3, litra s er »Maßnahmen ... die nur den inländischen Waren Bezeichnungen vorbehalten, die weder Ursprungsbezeichnungen noch Herkunftsangaben sind«.

Kommissionen henviser med hensyn til »Sekt« og »Prädikatssekt« også for en god ordens skyld til artikel 12, stk. 2, litra b i Rådets forordning (EØF) nr. 816/70 af 28. april 1970, som forbyder anvendelsen af enhver kvantitativ restriktion eller foranstaltning med tilsvarende virkning i vinhandelen med tredjelande.

Kommissionens anbringende med hensyn til »Prädikatssekt« går i det væsentlige ud gå, at 1971-lovgivningen, ved at forbeholde dette særligt attraktive navn for et produkt, som er fremstillet af mindst 60 % indenlandske druer, begunstiger indenlandsk dyrket råmateriale og vanskeliggør import af fremmed råmateriale.

Det centrale i Forbundsrepublikkens forsvar er, at betydningen af »Sekt« og »Weinbrand«, skønt disse engang var artsbetegnelser, gennem årene har udviklet sig således, at de i 1971 er kommet til hovedsageligt at betegne tyske produkter, der er fremstillet i henhold til metoder, som er foreskrevet i tysk lovgivning. Disse betegnelser er således indirekte blevet oprindelsesbetegnelser, som det i henhold til artikel 2, stk. 3, litra s i direktiv nr. 70/50 var tilladt at anvende på tyske produkter. Herudover var deres beskyttelse som oprindelsesbetegnelser hjemlet i traktatens artikel 36 under betegnelserne »offentlig orden« og »beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret«. Af samme grund var det lovligt at anvende udtrykket »Prädikatssekt« på et produkt, der var fremstillet af mindst 60 % indenlandske druer, da dette ville tjene til at sikre dets »tyske bouquet«.

Forbundsregeringen fremfører to subsidiære argumenter.

For det første benægter den, at »Sekt« og »Weinbrand« har større tiltrækningskraft hos forbrugerne end »Qualitätsschaumwein« og »Qualitätsbranntwein aus Wein«.

For det andet anfører den, at 1971-lovgivningen faktisk ikke har bevirket, at importen er blevet forhindret. Til støtte for denne opfattelse fremlægger den statistikker, der viser, at indførslerne til Tyskland — navnlig fra Frankrig og Italien — af mousserende vin og brændevin er stigende; den tilbyder at føre sådanne yderligere beviser, som Domstolen måtte finde hensigtsmæssige på dette punkt. Kommissionen imødegår dette anbringende på to måder.

For det første udtaler den, at stigningen i tysk import af mousserende vin og brændevin gennem de år, der er tale om, skyldes fjernelsen af andre restriktioner på disse indførsler: nemlig af kvotaer ved mousserende vin og af et certifikatsystem i forbindelse med et statsmonopol for brændevin. For det andet udtaler Kommissionen, at bedømmelsen af, om en særlig foranstaltning har tilsvarende virkninger som kvantitative restriktioner, i alle tilfælde — som et retligt problem — skal tage hensyn til, om denne foranstaltning ifølge sin art er egnet til at have denne virkning, uanset om det kan bevises eller ej, at den faktisk har haft denne virkning.

Det er min opfattelse, at det sidste anbringende utvivlsomt er korrekt. Det svarer til sund fornuft, thi, som Kommissionen påpeger, er der mange situationer, hvor det, før en foranstaltning bliver vedtaget, er nødvendigt at afgøre, om den, hvis den bliver vedtaget, vil have tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, og også mange situationer, i hvilke den virkning, en særlig foranstaltning har på handelen — fordi de faktorer, der påvirker den, er ret komplicerede—faktisk ikke kan isoleres fra virkningerne af andre faktorer. Måske er det dog væsentligere at fremhæve, at anbringendet stemmer overens med, hvad

Domstolen udtalte i sag nr. 8/74 *Procureur du Roi* mod *Dassonville,* Sml. 1974, s. 837, på s. 851-852:

»Enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, øjeblikkeligt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet, må betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner«.

Jeg ville derfor forkaste Forbundsrepublikkens andet subsidiære argument.

Jeg tror, det er hensigtsmæssigt at behandle første subsidiære argument senere og fortsætte med at undersøge hovedargumentet.

Hertil har Forbundsrepublikken fremført en temmelig stor mængde bevismateriale og har tilbudt en del mere. Kommissionen har derimod været tilbageholdende med bevismidler, fordi den foretrækker hovedsagelig at støtte sig på argumenter, der hviler på de uomtvistede faktiske omstændigheder. Jeg foreslår at behandle disse argumenter, før jeg går over til beviserne.

Kommissionens første argument støttes på den kendsgerning, at tysk vinlovgivning før 1971 tillod brugen af navnene »Sekt« og »Weinbrand« for såvel udenlandske som for tyske produkter. For brændevin, der ikke var cognac, men som var fremstillet på samme måde som cognac, var betegnelsen »Weinbrand« foreskrevet. Da det forholder sig således, går argumentet — således som jeg forstår det — ud på, at disse navne for den tyske offentlighed ikke udelukkende kan have stået for tyske produkter.

Jeg synes ikke, dette argument er overbevisende. Dagligdags brug af ord er ikke nært tilknyttet til det ved loven hjemlede. Betydningen af et sprogs ord udvikler sig — sommetider langsomt, sommetider hurtigt — af alle mulige grunde, hvoraf det, som er tilladt ifølge loven, kun er én og sjældent den mest afgørende faktor. Jeg mindes et træffende eksempel fra det engelske sprog. Ordet »claret«, der stammer fra det franske »clairet«, betød oprindeligt på engelsk en let rødvin med en hvilken som helst oprindelse. Gennem en lang udviklingsproces er dette udtryk kommet til udelukkende at betyde rød Bordeaux-vin. Lige fra de betydeligste slotte til den mest ydmyge »rød Bordeaux« kendes Bordeaux's rødvine på engelsk som clarets. Hvis man i dag i England ville sælge en vin, der hidrører fra et andet sted end Bordeaux, som en »claret«, er jeg sikker på, at man ville blive tiltalt efter Trade Descriptions Acts. Men ingen engelsk lovgivning har, såvidt jeg ved, særlig reguleret brugen af ordet »claret«. Det er dets brug, som har givet ordet dets præcise betydning, og deraf følger ordets beskyttelse ved Trade Descriptions Acts.

Kommissionens andet argument støttes på forskellen mellem Forbundsrepublikkens anbringender om, at »Sekt« og »Weinbrand« i den tyske offentligheds mening betegner tyske produkter, og den kendsgerning, at 1971-lovgivningen tillader brugen af disse navne i forbindelse med produkter fra hvilket som helst land, hvor tysk overalt er officielt sprog, således at de ikke blot omfatter tyske produkter men også produkter fra Østrig, Schweiz og Liechtenstein. Kommissionen udtaler, at dette viser, at »Sekt« og »Weinbrand« i virkeligheden er artsbetegnelser i det tyske sprog og ikke oprindelsesbetegnelser; og den finder, at Forbundsrepublikkens anbringende om, at »Sekt« og »Weinbrand« karakteriseres ved en særlig »tysk bouquet«, som skyldes tyske fabrikationsmetoder, er blottet for mening. Kommissionen tilføjer, at ingen nogensinde har hørt om en oprindelsesbetegnelse, der er så vid, at den dækker produkterne fra en gruppe lande.

Disse punkter er væsentlige, men jeg tror, at de på tilfredsstillende måde er blevet imødegået af Forbundsrepublikkens forklaringer. Denne udtaler, at formålet med klausulen om »det officielle sprog« var at imødegå et specielt problem, som opstod i forbindelse med Østrig. Også i dette land er der en lovgivning, der regulerer brugen af navnene »Sekt« og »Weinbrand«, og fabrikationsmetoderne for de produkter, som er be-

rettigede til disse navne, svarer — skønt de ikke er identiske — til de tyske metoder. Tysk import af østrigsk »Sekt« og »Weinbrand« er ringe og hovedsagelig begrænset til grænseområderne. Forbundsdagen var i denne situation stillet over for valget mellem enten at forbyde brugen af udtrykkene »Sekt« og »Weinbrand« på tysk territorium for produkter, der var importeret fra Østrig, og som bar disse navne, hvilket Østrig ville have betragtet som en uvenlig handling, eller at gøre en indrømmelse til fordel for disse produkter, som kun ville have en begrænset handelsmæssig betydning. Parlamentet valgte den sidste udvej. Med andre ord var dens afgørelse snarere støttet på diplomatiske end på ønologiske eller filologiske grunde. For så vidt angår Schweiz og Liechtenstein kan hele sagen betragtes som *de minimis* — om ikke irrelevant — da der ikke finder nogen import sted af mousserende vin eller brændevin fra disse lande til Tyskland. Der er faktisk ikke nogen grund til at tro, at noget af disse lande fremstiller mousserende vin (i betydningen »vin mousseux«, som er det afgørende i den foreliggende sag, til forskel fra »vin pétillant«) eller brændevin i kvantiteter af handelsmæssig betydning.

Et tredje argument fra Kommissionens side støttes på stk. 6 i § 75 i vinloven af 1971. § 75 er den sidste bestemmelse i denne lov og omhandler dens ikrafttræden. Stk. 6 er sidste stykke i § 75 og bestemmer i store træk, at enhver form for vin, hedvin, mousserende vin, drikkevarer fremstillet på basis af vin, brændevin eller sammensætninger, som ikke opfylder de krav, der er indeholdt i loven eller i de i forbindelse hermed udstedte forordninger, alligevel kan sælges efter lovens ikrafttræden under et navn, som tidligere er blevet tilladt, hvis det pågældende produkt allerede dengang var i en mærket beholder og overholdt de relevante bestemmelser, der gjaldt den dag, produktet blev fyldt på denne beholder. Dette var naturligvis en overgangsordning, som ikke skulle have blivende betydning, og som var beregnet på at fritage de handlende for at sætte nye mærkater på produkter, der allerede var til salg eller forberedt til salg. Alligevel hævder Kommissionen, at eksistensen af denne bestemmelse viser, at Forbundsdagen, da den vedtog Weingesetz af 1971, ikke virkelig havde til hensigt at beskytte forbrugeren mod at blive vildledt. Efter min opfattelse ønsker Kommissionen ved dette argument at anmode Domstolen om at forkaste Forbundsdagens sans for proportioner. Kommissionen anfører også, at eksistensen af § 75, stk. 6 viser, at Parlamentet, da det vedtog Weingesetz af 1971, vidste, at navnene »Sekt« og »Weinbrand« normalt blev brugt til beskrivelse af udenlandske mousserende vine og brændevine, som blev indført i Tyskland. Efter min opfattelse lægger man derved for meget i en bestemmelse, der er holdt i så generelle vendinger; i alle tilfælde er spørgsmålet i den forelæggende sag ikke så meget, om udenlandske produkter blev importeret til Tyskland under navnene »Sekt« og »Weinbrand«, men om det var lovligt at standse enhver import af dem under de pågældende navne.

For det fjerde hævder Kommissionen, at faren — hvis der faktisk forelå en sådan — for, at tyske forbrugere kunne blive vildledt eller tyske producenter påført illoyal konkurrence ved den forskelsløse brug af navnene »Sekt« og »Weinbrand« for både tyske og fremmede produkter, kunne have været afværget ved et krav om, at enhver flaske mousserende vin og brændevin, der blev solgt i Tyskland, skulle mærkes med navnet på dets oprindelsesland, som det faktisk krævedes før 1971-lovgivningen. Mærkaterne ville således have haft betegnelser som »Deutscher Sekt«, »Französischer Sekt« osv.

Efter min opfattelse bygger dette argument på en vildfarelse. Enten betyder »Sekt« (f.eks.) i det tyske sprog et tysk produkt eller ej. Hvis dette ikke er tilfældet, er sagen hermed afgjort: ordet kan ikke ad lovgivningsvejen ændres til at blive en oprindelsesbetegnelse, thi ingen lovgivning kan skabe en ny indirekte oprindelsesbetegnelse; kun stadig brug kan

gøre dette. Men hvis ordet »Sekt« normalt i tysk sprog er udtryk for et tysk produkt, hvis det med andre ord svarer til mærket »Made in Germany«, bør dets iboende betydning ikke modvirkes ved en udvidelse med et adjektiv, som angiver en anden oprindelse. Visse engelske myndigheder kan efter min opfattelse bidrage til at illustrere det princip, som skal finde anvendelse her.

I engelsk ret er der — som i andre retssystemer — to aspekter af beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser, nemlig på den ene side beskyttelsen af forbrugerne mod vildledende beskrivelser af varer, og på den anden side beskyttelsen af producenter, som har opnået, hvad der er beskrevet i et anbringende i denne sag som »kollektiv kommerciel ejendomsret«, mod krænkelse af denne ret. I engelsk ret er sondringen mellem disse to aspekter imidlertid særlig markant. Det første aspekt hviler på Trade Descriptions Acts (der trådte i stedet for den tidligere Merchandise Marks Acts), som gør det muligt at tiltale handlende, der afsætter varer under falske betegnelser. Det sidste aspekt er ikke lovfæstet. Det hviler på en udvikling hos de nationale domstole af »common law«—forbrydelsen eftergørelse. I begge situationer er det centrale tema imidlertid det samme: borgerne må ikke vildledes: Det er således ikke overraskende, at man i begge tilfælde kan finde retspraksis, der illustrerer det princip, jeg har henvist til.

I *Holmes* mod *Pipers Ltd.*, 1914, 1 K.B. 57 blev indstævnte tiltalt efter den dagældende Merchandise Marks Act for at have solgt en flaske, der var mærket »Fine British Tarragona Wine«. Faktisk indeholdt flasken en blanding bestående af 85 % vin, der var produceret i England af tørrede druer, og 15 % Mistella, en tung form for Tarragona vin, som udelukkende fremstilles og benyttes til tilsætning. På indstævntes vegne blev det hævdet, at tilstedeværelsen af adjektivet »British« på mærkatet ville forhindre, at en køber blev vildledt til at tro, at flasken indeholdt Tarragona vin. Argumentet blev enstemmigt forkastet af King's Bench Divisional Court. Det blev udtalt, at mærkatet var falsk, fordi det angav, at flasken indeholdt en britisk sort af arten Tarragona vin. En person, som ønskede Tarragona vin, fordi han havde smagt den, eller fordi han havde fået den anbefalet, men som ikke vidste, hvor Tarragona lå, kunne blive vildledt.

I *J. Bollinger og andre* mod. *Costa Brava Wine Co. Ltd.* 1961, 1 W.L.R. 277, anlagde de førende franske champagnefirmaer sag ved Chancery Division om misbrug af varemærker for at forhindre, at sagsøgte solgte en mousserende vin, der var fremstillet i Spanien af druer dyrket i Spanien, »Spanish Champagne«. Sagsøgte hævdede, at tilføjelsen af ordet »Spanish« i beskrivelsen af firmaets vin sikrede, at man ikke blev vildledt til at tro, at det var rigtig champagne. Dommer Danckwerts (hans daværende titel) forkastede denne påstand. Under henvisning til, hvad der var lagt til grund i *Holmes* mod *Pipers Ltd.*, fastslog han, at en væsentlig del af offentligheden ville blive vildledt af beskrivelsen. Det var blevet bevist, at ordet »champagne« i England betyder vin, som er produceret i Frankrigs Champagne-distrikt, og det var derfor usandfærdigt at beskrive spansk vin med dette navn, selv hvis man tilføjede adjektivet »Spanish«.

Lord Hunter har udtalt, at skotsk ret i denne henseende bør anses for svarende til engelsk ret: se *Argyllshire Weavers Ltd. og andre* mod *A. Macaulay (Tweeds) Ltd.* (»Harris Tweed«-sagen), 1964, R.P.C. 477, s. 569.

Jeg vil ikke undlade at omtale afgørelsen i »sherry«-sagen — *Vine Products Ltd.* mod *Mackenzie & Co. Ltd.*, 1969, R.P.C. 1. I denne sag udtalte dommer Cross (hans daværende titel), at ordet »sherry«, når det står alene, i England betyder vin fra Jerez distriktet i Spanien (da ordet »sherry« er en engelsk forvanskning af navnet på den by, som af de mauriske sejrherrer blev kaldt «Shereesh«, senere Xeres og endelig Jerez). Men han hævdede videre, at sagsøgeren havde ret til at kalde sine imitationer af sherry for »British sherry«, »English sherry«, »South

African sherry«, »Cyprus sherry«, »Australian sherry« og endda »Empire sherry«. Hans afgørelse hvilede imidlertid helt på den kendsgerning, at producenterne af rigtig sherry i årtier havde accepteret og tilladt, at sagsøgeren benyttede disse navne uden indvendinger. Disse producenter var således på grund af passivitetgrundsætningen afskåret fra at påberåbe sig den ret, de ellers ville have haft til at forlange misbruget af navnet indstillet.

Jeg konkluderer, at Kommissionens fjerde anbringende er uholdbart.

Kommissionen hævder for det femte, at en stats hele territorium ikke kan være genstand for en indirekte oprindelsesbetegnelse. Forbundsrepublikken imødegår denne indvending ved at henvise til en dom af 15. juni 1970 fra Landgericht Dortmund, i hvilken denne ret udtalte, at »Korn« og »Weizen« (tysk for hhv. »korn« og »hvede«) var indirekte oprindelsesbetegnelser for kornbrændevin, der var fremstillet i Tyskland, fordi størsteparten af tyske forbrugere opfattede dem således. Kommissionen kritiserer afgørelsen for at stride mod tysk ret. Hvis jeg bortser herfra, kan jeg ikke se nogen logisk grund til, at en indirekte oprindelsesbetegnelse ikke kan henvise til hele territoriet i en stat, når en direkte betegnelse kan gøre det, f.eks. Irish Whiskey og »vin d'Algérie«.

For det sjette hævder Kommissionen, at bestemmelserne i 1971-lovgivningen, som den anfægter, var af en hidtil ukendt art i tysk ret. Det viser sig, at beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser i Tyskland hovedsageligt sker i henhold til § 3 i den almindelige lov om illoyal konkurrence af 7. juni 1909 (»UWG«) som ændret ved senere love af 21. juli 1965 og 26. juni 1969. Denne paragraf hjemler mulighed for civile søgsmål mod den person, der som led i handel og med henblik på at opnå kommerciel fordel anvender en forkert beskrivelse bl.a af varers oprindelse. Sagen kan anlægges af andre handlende eller af handels- eller forbrugerorganisationer. Kommissionen hævder, at den rette fremgangsmåde i den foreliggende sag med henblik på at fastslå, om »Sekt« og »Weinbrand« i overensstemmelse med almindelig sprogbrug betegner tyske produkter, ville have været at anlægge sag i henhold til den nævnte lov mod de importører og udenlandske produkter, der blev betegnet ved disse navne. Kommissionen hævdede yderligere med hjemmel i visse afgørelser fra Bundesgerichtshof, at nævnte importører ville være blevet frifundet i disse sager. Den konkluderer, at 1971-lovgivningen var arbitrær og beregnet på at give tyske producenter af mousserende vin og brændevin en konkurrencefordel, som de ikke ville have i henhold til den tidligere tyske lov.

Jeg tror ikke, det er Domstolens opgave at fremkomme med et udsagn om disse forhold. Det tilkommer ikke Domstolen at afgøre, hvorvidt vedtagelsen af 1971-lovgivningen var i overensstemmelse med tysk retstradition, ej heller om en tysk ret — hvis denne lovgivning ikke fandtes — kunne være kommet til denne eller hin konklusion. Spørgsmålet for Domstolen er ganske enkelt, om 1971-lovgivningen er i overensstemmelse med fællesskabsretten.

For at besvare dette spørgsmål må det — for at fastslå det åbenbare — først undersøges, hvilke fællesskabsregler der findes på området.

I denne forbindelse foreslår jeg at se bort fra artikel 12, stk. 2, litra b i forordning nr. 816/70, ikke fordi den er irrelevant, men fordi den ikke kaster lys over sagen, hverken fra den ene eller den anden side. Hvis Kommissionen har ret, når den udtaler, at de foranstaltninger, der blev vedtaget i 1971-lovgivningen, har tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner og således er i strid med traktatens artikel 30, bør disse foranstaltninger afskaffes, og det ændrer ikke noget for afgørelsen af sagen, at det udtales, at de i relation til mousserende vin også er i strid med nævnte forordning. Hvis de omhandlede foranstaltninger på den anden side er lovlige efter traktatens bestemmelser om handelen mellem medlemsstaterne, må de *a fortiori* være lovlige efter bestemmelser i en forordning om handel med tredjelande.

Som jeg nævnte det tidligere, begrunder Forbundsrepublikken sin påstand alternativt. Den støtter sig i første række på artikel 2, stk. 3, litra s i direktiv nr. 70/50 og hævder, at denne bestemmelse gør det nødvendigt bindende at fortolke artikel 30 således, at foranstaltninger, som er beregnet til at beskytte oprindelsesbetegnelser, er udelukket fra denne artikels anvendelsesområde. For at understøtte dette synspunkt henviser Forbundsrepublikken til direktivets artikel 5, stk. 2, der lyder således: »Dette direktiv vedrører ikke anvendelsen ... af ... artikel 36 ... i EØF-traktaten«. På den anden side støtter Forbundsrepublikken sig til artikel 36 og hævder, at beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser ved medlemsstaternes lovgivninger er hjemlet i denne artikel, i det omfang denne lovgivning sigter mod at beskytte forbrugeren, jf. udtrykket »offentlig orden«, og i det omfang den angår beskyttelsen af producenter, jf. udtrykket »beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret«.

Jeg er enig med Kommissionen i, at denne synsvinkel er unødvendigt kompliceret, og at den er misforstået. Det er, når alt kommer til alt, traktatens bestemmelser, der er de grundlæggende. Direktivet kan kun søge at udfylde disse. At antage, at direktivet fortolker traktaten er en retlig fejltagelse. Bestemmelserne i direktivets artikel 5, stk. 2 er klart forståelige og forklarlige, hvis man betragter ordningen under et, uden at man behøver tillægge Kommissionen, at den ved at vedtage dem har haft til hensigt at tiltage sig magt til at fortolke artikel 30 ved delegeret lovgivning.

Kernen ligger således i artikel 36, for der kan ikke være nogen tvivl om, at national lovgivning, der i en medlemsstat reserverer brugen af et særligt navn for et indenlandsk produkt — i alle tilfælde hvis dette navn har en særlig tiltrækningskraft over for forbrugeren — *prima facie* krænker artikel 30, således som denne artikel er blevet fortolket af Domstolen, navnlig i *Dassonville*-sagen.

Jeg tror, at Kommissionen og Forbundsrepublikken Tyskland er enige om, at beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser indeholder de to aspekter, som jeg har omtalt: på den ene side beskyttelsen af forbrugeren og på den anden side beskyttelsen af producenterne. Jeg tror heller ikke, Forbundsrepublikken tager fejl, når den siger, at det første aspekt i artikel 36 dækkes af udtrykket »offentlig orden« og det andet af udtrykket »beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret«.

Men artikel 36 giver ikke medlemsstaterne fuld frihed til at vedtage de forbud og restriktioner, de ønsker, under påberåbelse af »offentlig orden« eller »beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret«. For det første må sådanne forbud eller restriktioner være»begrundede« i disse hensyn. For det andet må følgende krav opfyldes:»Dise forbud eller restriktioner må dog hverken udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.«

Forbundsrepublikken har henvist til traktatens artikel 222, som i generelle vendinger bestemmer følgende: »De ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne berøres ikke af denne traktat.« Jeg synes med al respekt, at denne bestemmelse kun har en meget begrænset relevans.

Jeg tror, spørgsmålet er dette: hvad tillader fællesskabsretten medlemsstaterne at lovgive om på området for beskyttelse af oprindelsesbetegnelse?

Når dette spørgsmål skal besvares, må man selvfølgelig tage hensyn til retstraditionerne i medlemsstaterne, fordi traktaten og med den direktivet bør fortolkes på baggrund af disse retstraditioner. Jeg tror ikke, at der her bør foretages en nøje undersøgelse af hver enkelt medlemsstats retssystem, således som det er hensigtsmæssig i nogle af de sager, der verserer for Domstolen. Men efter at jeg har gjort rede for den relevante engelske og tyske ret, synes jeg, at De kun ville få et haltende forslag til afgørelse om et emne som dette, hvis jeg ikke også henviser til fransk ret.

Det er mit held, at Forbundsrepublikken til sit processkrift har føjet en erklæring fra professor Plaisant ved universitetet i Le Mans, idet min opgave derved er blevet lettere.

Der er ikke nogen tvivl om, at fransk lovgivning inden for området beskyttelse af oprindelsesbetegnelser har spillet en pionérrolle, og at fransk ret derfor i mange henseender er mere udviklet på dette område end nogen anden medlemsstats ret. Professor Plaisant gør rede for de to grundlæggende begreber i fransk ret, »appellation d'origine« og »indication de provenance«. Den første er defineret i en fransk lov af 6. maj 1919, der er udstedt i ny udformning i 1966, og som bestemmer følgende:

»En oprindelsesbetegnelse er en benævnelse af et land, en region eller et lokalt område, der tjener til at karakterisere et produkt, som stammer derfra, og hvis kvalitet eller kendetegn skyldes det geografiske miljø, herunder naturlige og menneskelige faktorer«.

Fransk ret synes ikke at have givet nogen lovmæssig definition på »indication de provenance«. Det er professor Plaisants opfattelse, at man, mens man stiller fire krav til en »appellation d'origine«, nemlig:

a) en geografisk beskrivelse,

b) som karakteriserer et produkt fra det således beskrevne sted,

c) der har et rimeligt omdømme,

d) og hvis beskaffenhed eller karakteristika udelukkende eller væsentligst skyldes naturlige og menneskelige faktorer knyttet til nævnte sted,

kun kan forlange de første tre af disse krav opfyldt i tilfælde af en »indication de provenance«. Herudover gør professor Plaisant det klart, at han, når han henviser til en geografisk beskrivelse, ikke udelukker et navn, der, selv om det ikke i sig selv er geografisk, i den offentlige mening har en geografisk betydning — med andre ord en indirekte oprindelsesbetegnelse.

Professor Plaisant henviser også til tre internationale overenskomster.

Den første er den internationale konvention om beskyttelse af industriel ejendomsret, underskrevet i Paris i 1883 og ændret i Bruxelles i 1900, Washington i 1911, Haag i 1925, London i 1934, Lissabon i 1958 og Stockholm i 1967. Denne skabte, hvad der undertiden kaldes »Paris-unionen«. Alle EØF's medlemsstater er tilsluttet den, dog ikke alle i lige stor udstrækning. Jeg tror ikke at dette har nogen betydning, og jeg tror ikke — med al respekt for professor Plaisant — at en gennemlæsning af Pariser-konventionen i nogen af dens versioner kan kaste lys over noget spørgsmål, som De skal afgøre i den foreliggende sag.

Den anden internationale overenskomst, som professor Plaisant henviser til, er Madrid-aftalen. Den blev indgået i 1891 og er senere ændret flere gange, altid i forbindelse med ændringer af Pariser-konventionen. Kun fem medlemsstater er tilsluttet denne, nemlig Forbundsrepublikken, Frankrig, Irland, Italien og Det forenede Kongerige. Heller ikke denne aftale kaster efter min mening lys over noget af de spørgsmål, der er til debat i denne sag.

Den tredje internationale overenskomst, som professor Plaisant har henvist til, er Lissabon-aftalen. Den blev indgået i 1958 i forbindelse med den ændring, der dette år fandt sted af Pariser-konventionen. Kun to EØF-medlemslande underskrev denne, nemlig Frankrig og Italien. Denne aftale, hvoraf kun den franske udgave er autentisk (selv om der foreligger officielle oversættelser på andre sprog), indeholder i artikel 2 en definition af »appellation d'origine«, som er snævrere end den, der indeholdes i fransk lov. Denne definition er tilsyneladende anvendt i en nyere belgisk lov.

Jeg tror, spørgsmålet er dette: hvad tilla indeholdt i Lissabon-aftalen og gentaget i den belgiske lov, giver nogen vejledning ved fortolkningen af EØF-traktatens artikel 36, for den udelukker indirekte oprindelsesbetegnelser af enhver art og også sådanne oprindelsesbetegnelser, som

blot er »indications de provenance«. Jeg tror ikke, det var traktatfædrenes hensigt med artiklerne 30-36 at fjerne enhver beskyttelse i medlemsstaterne af disse to vigtige kategorier af handelsbetegnelser.

Jeg konkluderer, at medlemsstaterne med hjemmel i traktatens artikel 36 og artikel 2, stk. 3, litra s i direktiv nr. 70/50 har ret til at vedtage enhver rimelig foranstaltning til beskyttelse af oprindelsesbetegnelser, enten disse er direkte eller indirekte, og uanset om de efter fransk ret vil blive klassificeret som »appellations d'origine« eller som »indications de provenance«. (Vedrørende kravene til rimelighed, se præmis 6 i Domstolens dom i *Dassonville*-sagen).

En indirekte oprindelsesbetegnelse adskiller sig selvfølgelig fra en direkte derved, at den almindelige eller i nogle tilfælde handelsmæssige brug af førstnævnte udtryk knytter en geografisk betydning til et ord, som ikke oprindeligt er et geografisk navn. Jeg har nævnt eksemplet »claret« på engelsk. Der blev henvist til andre eksempler i argumentationen. Efter min opfattelse er det centrale spørgsmål i den foreliggende sag, om »Sekt« og »Weinbrand« i den tyske offentligheds mening er kommet til at betyde tyske produkter, eller om de, som Kommissionen hævder, forbliver tyske artsbetegnelser for »mousserende vin« og »brændevin«. Der rejser sig et lidt mere indviklet spørgsmål for så vidt angår »Prädikatssekt«, som jeg kommer til senere.

Før jeg undersøger det bevismæssige, vil jeg nævne en kendsgerning, som jeg tror, der hersker enighed om. Før Versaillestraktaten trådte i kraft, blev »Champagne« og »Kognac« meget benyttet i Tyskland som artsbetegnelser for »mousserende vin« og »brændevin«. Brugen af disse udtryk for andet end ægte champagne og ægte cognac blev imidlertid forbudt fra 1923 i henhold til Versailles-traktatens artikler 127 og 275.

Etymologisk synes ordet »Sekt« at stamme fra det latinske »*vinum siccatum*«, der ganske enkelt betyder »tør vin«. Paul's »Deutsches Wörterbuch« (6. udgave 1968) citerer brugen af ordet i 1830 af en kendt tysk skuespiller Ludwig Devrient i Falstaff's rolle som oversættelse af »Give me a cup of sack« (Henry IV, 1. del, 2. akt, scene 4). Shakespeare's »sack« var selvfølgelig hvidvin importeret fra Spanien eller De kanariske Øer. På hans tid blev den anset for at være tør, men det er vanskeligt at sige, om den også ville være forekommet sådan for en moderne gane. I alle tilfælde bekræftes det i ordbøger, at det engelske ord »sack« stammer fra der franske »sec«.

I henhold til sagsøgtes svarskrift (s. 11), som i denne henseende ikke er imødegået af Kommissionen, blev »Sekt« først indført i Tyskland som et navn for mousserende vin omkring 1880; i 1908 ændrede sammenslutningen af tyske producenter af mousserende vin sit navn fra »Verband Deutscher Schaumweinkellereien« til »Verband Deutscher Sektkellereien«. Mellem 1923 og 1971 behandlede den gældende lovgivning i Tyskland »Sekt« og »Schaumwein« som synonymer.

Jeg går nu over til bevisbedømmelse vedrørende den almindelige brug af ordet »Sekt«.

Kommissionen støtter sig for det første på en dom fra Bundesgerichtshof af 19. juni 1970 (BGH NJW 1970, s. 2105), hvori denne domstol gentagne gange benytter ordet »Sekt« i forbindelse med fransk mousserende vin.

For det andet støtter Kommissionen sig til bemærkningerne fra den tyske sammenslutning til beskyttelse af industriel ejendom og ophavsret (»Deutsche Vereinigung für gewerblichen Rechtsschutz und Urheberrecht«) vedrørende et lovforslag, som blev forelagt for Bundestag i 1967, og som var en tidlig udgave af den senere Weingesetz af 1971. I disse udtalelser, der var dateret den 12. september 1967 og rettet til Forbundsdagens præsident, vendte nævnte sammenslutning på grundlag af en rapport fra sit tekniske udvalg sig kraftigt imod forslaget om, at udtrykkene »Sekt« og »Weinbrand« skulle forbeholdes tyske produkter og produkter fra lande, hvor tysk var

officielt sprog (se ss. 16 og 17 i stævningen).

For det tredje støtter Kommissionen sig til en artikel af Dr. Walter Brogsitter, München, vedrørende samme lovforslag, hvori han udtrykker det synspunkt, at det omhandlede forslag ikke kunne retfærdiggøres (s. 17 i stævningen).

Kommissionen henviser også til nogle sager, som nu verserer for Bundesverfassungsgericht, og hvori to franske producenter og fire tyske importører af mousserende vine påstår, at 1971-lovgivningen vedrørende »Sekt« strider mod forbundsforfatningen. Kommissionen hævder, at den kendsgerning, at disse producenter og importører har påtaget sig det besvær at anlægge disse søgsmål, bl.a. beviser deres bekymring over, at dette navn er forbeholdt produkter fra tysktalende lande.

Forbundsrepublikken støtter sig i en vis grad på bestemmelserne i visse bilaterale traktater, som de har indgået med andre lande, navnlig en traktat med Frankrig af 8. marts 1960, en traktat med Italien af 2. juni 1961, en traktat med Schweiz af 7. marts 1967 og en traktat med Spanien af 11. september 1970. I enhver af disse traktater indvilligede den anden kontraherende stat i på sit territorium at beskytte beskrivelserne »deutscher Sekt« og »deutscher Weinbrand«. Professor Plaisant gav udtryk for, at konsekvensen heraf var, at «Sekt» og »Weinbrand« på grund af deres lighed med beskrivelserne »deutscher Sekt« og »deutscher Weinbrand« var beskyttet i Frankrig som navne på tyske produkter. I retsmødet tilføjede han, at han aldrig havde hørt om en oprindelsesbetegnelse, som var beskyttet i udlandet men ikke i hjemlandet. Jeg forstår slutningen således, at »Sekt« og »Weinbrand« i Frankrig er beskyttet som navne for tyske produkter og følgelig også må være det i Tyskland.

Jeg må tilstå, at jeg er upåvirket af disse tre punkter. Intet er mere naturligt end det forhold, at et produkts artsbestemte navn i et lands sprog, af personer i andre lande betragtes som en betegnelse af dets oprindelse i dette land. Et eksempel, der blev givet under retsforhandlingerne, var »Slivowitz«. Jeg tvivler ikke på, at dette for de fleste af os — som det blev hævdet — betyder et produkt fra Jugoslavien. Men heraf følger ikke, at en jugoslav opfatter det således, for — som jeg har forstået — betyder »Slivowitz« på serbo-kroatisk blot en alkoholisk drik, der er destilleret af blommer. Et andet eksempel er „Grappa". Enhver englænder, der har hørt dette navn, forbinder hermed et italiensk produkt, men jeg forstår, at det er tvivlsomt, om dette er dets betydning på italiensk. Selvfølgelig lyder »Sekt« og »Weinbrand« som tyske produkter for personer, der ikke er tyskere. Hvis der ikke eksisterede østrigsk »Sekt« og »Weinbrand«, ville jeg faktisk have været enig med Kommissionen i, at det taler imod Forbundsrepublikkens påstand, at den ikke søgte eller opnåede beskyttelse af disse navne uden adjektivet »deutscher« i de lande, som den indgik bilaterale overenskomster med. I alle tilfælde er det spørgsmål, der står til debat i denne sag, ikke, hvad »Sekt« og »Weinbrand« betyder for franskmænd, italienere, schweizere eller spaniere, men hvad disse ord betyder for tyskere. Med al respekt for professor Plaisant synes jeg ikke, at de principper i fransk ret, hen henviser til, kan have den mindste indflydelse på dette spørgsmål.

Forbundsrepublikkens henvisning til terminologien i fællesskabslovgivningen vedrørende den fælles markedsordning for vin er af mere afgørende karakter. I de tyske tekster af Rådets forordning (EØF) nr. 816/70 og Rådets forordning (EØF) nr. 2893/74 er det ord, der er benyttet for »mousserende vin«, »Schaumwein«, mens man i Rådets forordning (EØF) nr. 2894/74 finder »Qualitätsschaumwein« for »mousserende kvalitetsvin«. Ordet »Sekt« er, såvidt jeg har været i stand til at se, ikke brugt i denne lovgivning. Dette bekræfter selvfølgelig det synspunkt, at Schaumwein på tysk er artsudtrykket for mousserende vin.

Under retsmødet fremførte Forbundsrepublikken som bevis en række mærkater, der var fundet på flasker af franske,

italienske og spanske mousserende vine, som var solgt i Tyskland før 1971-lovgivningen trådte i kraft. Det centrale punkt vedrørende disse mærkater er, at de ikke beskriver indholdet af flaskerne som »Sekt« men som »Französischer Schaumwein«, »Italienischer Schaumwein« eller »Spanischer Schaumwein«. De fleste af de franske vine, som det drejede sig om, var champagne fra velkendte huse, og mærkaterne på disse flasker bar også i hvert enkelt tilfælde beskrivelsen »Champagne« og navnet på det firma, vinen stammede fra. Man kunne tro, at det for producenterne og importørerne af disse vine — når de havde mulighed for at benytte så berømte navne — var ligegyldigt, om de blev beskrevet som »Französischer Sekt« eller som Französischer Schaumwein«. Men to af de pågældende franske vine var simple »vins mosseux«. Der var også et eksemplar af Asti Spumante, og der var to sorter spansk mousserende vin. Disse mærkater blev — således som jeg har forstået det — primært benyttet som bevis til støtte for, hvad jeg har kaldt Forbundsrepublikkens første subsidiære punkt dvs. påstanden om, at »Qualitätsschaumwein« ikke har mindre tiltrækningskraft for forbrugeren end »Sekt«, men man kan drage den slutning på grundlag af mærkaterne, at de pågældende producenter og importører betragtede »Sekt« som betydende en tysk eller måske østrigsk vin og ikke ønskede, at deres vine blev anset for sådanne.

Kommissionen imødegik denne bevisførelse med et tilbud om at bevise, for det første, at mange franske producenter af »vins mousseux« siden 1946 har benyttet beskrivelsen »Französischer Sekt« for deres eksport til Tyskland og den 16. december 1969 over for Kommissionen påtalte den foreslåede nye tyske lovgivning, og for det andet, at andre franske producenter af»vins mousseux«, såvel som det kendte luxembourgske firma Bernard Massard, har benyttet beskrivelsen «Sekt« på mærkaterne for deres eksport til Tyskland. Kommissionen tilbød — mere konkret — at fremlægge mærkater, som den var i besiddelse af, for at bevise disse faktiske omstændigheder. Forbundsrepublikken svarede, at Bernard Massard faktisk forsynede det tyske marked fra sine kældre i Trier, således at firmaet efter 1971-lovgivningen bliver behandlet som en tysk producent, som er berettiget til at benytte beskrivelsen »Sekt« for sine produkter.

Som jeg skal nævne om lidt, tror jeg ikke, at det materiale, der nu foreligger for Domstolen vedrørende betydningen af ordet »Sekt« i moderne tysk sprogbrug, kan føre til nogen konklusion. Af denne grund vil jeg foreslå Dem i hvert fald én afhøring vedrørende dette spørgsmål. Hvis De er enige i, at denne foranstaltning skal foretages, vil der ikke ske nogen skade ved at anmode Kommissionen om samtidig at fremlægge de mærkater, den er i besiddelse af, for at bevise de omstændigheder, den støtter sig på. På den anden side tvivler jeg på, at sagen vil blive fremmet ved, at det bevises, at franske producenter af »vins mousseux« i 1969 har klaget til Kommissionen, eller ved en detaljeret analyse af Bernard Massard's virksomhed.

Den refererende dommer spurgte i retsmødet Forbundsrepublikkens advokat, i hvilket omfang beskrivelserne »Sekt« og »Weinbrand«, før 1971-lovgivningen trådte i kraft, blev benyttet i handelssamkvem for produkter, der blev indført i Forbundsrepublikken. Svaret gik ud på, at der ikke fandtes nogen statistikker på dette område. Forbundsrepublikken har i et yderligere skriftligt svar af 11. december 1974 understreget, at importen — både vedrørende mousserende vin og brændevin — tegnede sig for en meget lille del af det nationale forbrug. Som eksempel gav den nogle tal fra 1966, i hvilket år der blev solgt næsten 120 millioner flasker mousserende vin i Forbundsrepublikken, mens importen tegnede sig for lidt over 6 millioner.

Efter min opfattelse er det helt rigtigt, hvad Forbundsrepublikken hævder, at det centrale vidnesbyrd i denne sag vedrørende spørgsmålet om skik og brug i Tyskland, er det, der leveres af offentlige

opinionsundersøgelser. Jeg siger ikke, at et sådant vidnesbyrd altid skal være afgørende i sager vedrørende indirekte oprindelsesbetegnelser. Der vil forekomme sager, hvor vidnesbyrd om handelssædvaner vil være mere centrale. Men det, der adskiller denne sag fra andre mulige sager, er, at den rejser spørgsmålet, om specielle tyske ord er udtryk for tyske produkter i tysk sprog eller ej. Med hensyn til dette synes jeg, at opfattelsen hos flertallet af tyske forbrugere giver afgørende vejledning.

Bilag 1 til svarskriftet er en rapport fra »Institut für Demoskopie Allensbach« vedrørende en offentlig opinionsundersøgelse, som instituttet gennemførte i 1966 efter henvendelse fra Verband Deutscher Sektkellereien. Genstanden for undersøgelsen angives i denne rapport som afgørelsen af, om »Sekt« for et flertal af tyske forbrugere står for et tysk produkt. Undersøgelsen var støttet på et repræsentativt udsnit af befolkningen i Forbundsrepublikken og Vest-Berlin. Omkring 3 000 personer over 16 år blev udspurgt. De blev først spurgt om, om de nogen sinde havde hørt om ordet »Sekt«. Kun 1 % svarede nej. De resterende 99 % blev spurgt, om udtrykket »Sekt«, når de læste eller hørte det, for dem stod for et tysk eller et fremmed produkt. 76 % svarede, at det for dem betød et tysk produkt, 11 % at det betød et fremmed produkt, og 12 % vidste ikke. Endelig blev de spurgt, om de nogensinde drak eller købte »Sekt«. 48 % besvarede dette spørgsmål bekræftende. Af disse 48 % var der 83 %, som mente, at »Sekt« stod for et tysk produkt, 10 % troede, det var et fremmed produkt, og 7 % vidste det ikke.

Ved første øjekast er dette imponerende tal. Kommissionen anfægter undersøgelsen af to grunde, idet den dog hverken anfægter integriteten eller kompetencen hos Institut für Demoskopie Allensbach.

Kommissionen udtaler, at udsnittet for det første ikke skulle have omfattet så unge personer som 16-årige. Jeg tror ikke, at dette er noget alvorligt klagepunkt, navnlig fordi de personer, der »sommetider drak eller købte Sekt«, var opført særskilt. Men jeg tror, at Kommissionens andet klagepunkt har vægt. Kritikken går på, at det var ledende at spørge, om »Sekt« betød et tysk eller et fremmed produkt, hvor det sande spørgsmål var, om det stod for et tysk produkt eller et produkt, som enten kom fra Tyskland eller andetsteds.

Forbundsrepublikken imødegik dette klagepunkt i sit svarskrift (s. 24 og s. 54) — måske fordi den havde forudset det — ved at foreslå, at der blev foretaget en ny offentlig opinionsundersøgelse i henhold til en kendelse fra Domstolen i denne sag og efter hovedlinjer fastlagt af Domstolen. Kommissionen foreslog i sin replik (s. 15 og s. 28), at det, hvis der skulle foretages en ny offentlig opinionsundersøgelse, også skulle forsøges klargjort, om udtrykket »Sekt« havde mere tiltrækningskraft for forbrugeren end »Qualitätsschaumwein«. I duplikken modtog Forbundsrepublikken (s. 30) dette forslag med tilfredsstillelse. Den tilføjede det yderligere forslag, at Domstolen anmodede om en eksportrapport vedrørende den måde, spørgsmålene skulle stilles på i opinionsundersøgelsen. Forbundsrepublikken rejste samtidig det spørgsmål, som dens advokat gentagne gange havde understreget i retsmødet, nemlig spørgsmålet om bevisbyrden, idet dens synspunkt er, at denne påhviler Kommissionen i den foreliggende sag.

Det er naturligvis rigtigt, at bevisbyrden i sager i henhold til artikel 169 påhviler Kommisionen. Men jeg synes, at bevisbyrden selv i sådanne retssager kan skifte i overensstemmelse med påstandenes indhold; og jeg er ikke sikker på, at det ikke her, hvor en medlemsstat påstår, at et udtryk, som engang i dets sprog var et artsbegreb, er blevet en indirekte oprindelsesbetegnelse, må antages, at bevisbyrden går over til staten, således at den må godtgøre sin påstand. I alle tilfælde ville jeg være meget frisindet, hvis jeg på baggrund af bevisbyrden ville afgøre et spørgsmål mellem Kommissionen og en medlemsstat af så blivende betydning

som det foreliggende på et område, som i høj grad er uopdyrket af fællesskabsretten.

På den anden side tror jeg ikke, at de beviser, der foreligger for Domstolen, er tilstrækkelige for denne til at afgøre spørgsmålet. Jeg er derfor af den opfattelse, at Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 60 bør bestemme, at der i Tyskland skal foretages en ny offentlig opinionsundersøgelse for at klargøre, a) om udtrykket »Sekt« har større tiltrækningskraft end udtrykket »Qualitätsschaumwein«, og b) om offentligheden ved udtrykket »Sekt« forstår et tysk produkt eller et produkt, som enten hidrører fra Tyskland eller andetsteds fra. Jeg tror ikke, det er nødvendigt, at Domstolen først modtager en ekspertudtalelse om den måde, disse spørgsmål skal stilles på. Jeg synes, at parter med den status og det ansvar, som Kommissionen og Forbundsrepublikken har, burde være i stand til at blive enige om formuleringen af disse spørgsmål, og at det skulle være tilstrækkeligt for Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 45, stk. 3 at bestemme, at enhver uenighed mellem parterne skal afgøres af den refererende dommer efter høring af generaladvokaten.

Efter min mening behøves der ikke yderligere bevis for at gøre det muligt for Domstolen at nå til en afgørelse vedrørende »Prädikatssekt« eller »Weinbrand«.

Som jeg allerede har nævnt, er Forbundsrepublikkens påstand vedrørende »Prädikatssekt« væsentligst, at det er berettiget, når 1971-lovgivningen begrænser dette udtryk til en mousserende vin, der er lavet af mindst 60 % indenlandske druer, fordi dette tjener til at forstærke produktets »tyske bouquet«.

Selv om man til fordel for Forbundsrepublikken antager, at »Sekt« er udtryk for et tysk produkt, tror jeg ikke, at denne påstand også kan accepteres for så vidt angår »Prädikatssekt«. Forbundsrepublikken understreger gang på gang i sit indlæg, at det er fabrikationsmetoden, der adskiller »Sekt« fra udenlandsk mousserende vin. Det er da heller ikke fremført, at »Sekt« bør være fremstillet af tyske druer i et bestemt forhold, for at den tyske offentlighed vil anerkende den som sådan. Man kan faktisk ikke hævde, at beskrivelsen »Prädikatssekt« betyder andet og mere for flertallet af tyske forbrugere end »udvalgt sekt«.

Det kan tænkes, at jeg ville være kommet til en anden konklusion, hvis 1971-lovgivningen havde krævet, at »Prädikatssekt« skulle fremstilles af druer af en særlig art, f.eks. Riesling, eller måske af et udvalg af særligt værdsatte arter eller måske endda af druer, der vokser i et eller flere særligt begunstigede distrikter. Nævnte lovgivning kræver imidlertid ikke noget sådant. Den tillader brugen af hvilke som helst druer til udfyldning af andelen på 60 % tyske druer uanset deres art og uanset, hvor de er dyrket, forudsat de er dyrket på tysk jord. Dette betyder, at de kan være af forskellig art og være dyrket et hvilket som helst sted fra Mosel til Franken og fra Rheingau til Baden. Det overstiger min forstand, at en så broget blanding kan frembringe en klart afsondret vin.

Herved forkaster jeg selvfølgelig ikke det punkt, Forbundsrepublikken har fremført om, at mousserende kvalitetsvin bliver lavet af vin, der som bordvin ville blive klassificeret lavt, hvis den forblev sådan. Jeg siger kun, at jeg ikke kan se en filologisk eller en økologisk grund til, at navnet »Prädiktssekt« forbeholdes en vin, som er fremstillet af 60 % indenlandske druer.

Jeg vil derfor hævde, at Forbundsrepublikken, når den forbeholder navnet »Prädikatssekt« for en vin, som i et bestemt forhold er produceret af indenlandske druer, overtræder sine forpligtelser i henhold til traktaten.

Til sidst går jeg over til »Weinbrand«.

Her omfatter det af Kommissionen fremførte anbringende ikke ordvalget i nogen dom fra Bundesgerichtshof men indeholder kommentarer fra den tyske sammenslutning til beskyttelse af industriel ejendoms- og ophavsret og en udtalelse fra Dr. Brogsitter, som jeg har nævnt i forbindelse med »Sekt«.

Det omfatter også en henvisning til to sager, som verserer for Bundesverfassungsgericht, den ene indbragt af tre tyske importører af udenlandsk spiritus og den anden af to italienske brændevinsdestillører og deres tyske datterselskaber. Betydningen af disse sager er selvfølgelig også her, at de viser bekymringen hos sagsøgerne over, at navnet »Weinbrand« forbeholdes brændevin fra tysktalende lande.

Yderligere henviser Kommissionen til den nomenklatur, som det tyske forbundsstatistikkontor har anvendt (til at klassificere indførsler til Tyskland): den omfatter et udtryk »Cognac, Armagnac und andere Weinbrände«, som utvivlsomt skal betyde »Cognac, Armagnac og andre brændevine«.

Måske er det bedste punkt, Kommissionen fremfører, at der, mens der altid fandtes et tysk ord, som kunne gøre ordet »Sekt« rangen stridig som artsbetegnelse for mousserende vin, nemlig »Schaumwein«, aldrig har været noget andet tilsvarende udtryk for brændevin end »Weinbrand«, idet udtrykket »Brantwein aus Wein« — hvilket jeg forstår parterne er enige om — er et nyt ord, som blev indført af fædrene til 1971-lovgivningen. »Branntwein« betyder *simpliciter* »spiritus«.

Dette punkt blev imidlertid undergravet af Kommissionen selv, da den anførte, at import af brændevin til Tyskland indtil for nylig foregik ved licenser udstedt af et statsmonopol, som næsten udelukkende begrænsede den til cognac og armagnac. I denne forbindelse er den statistik, Forbundsrepublikken fremlagde i sit supplerende svar af 11. december 1974, mere interessant. Det fremgår heraf, at den samlede tyske produktion af brændevin i 1966 udgjorde 943 618 hl, mens importen kun udgjorde 59 516 hl, hvoraf 42 881 var cognac og armagnac. Man kan antage, at tyske forbrugere under disse omstændigheder blev forledt til at tro, at Weinbrand væsentligst var et indenlandsk produkt. Forbundsrepublikken indvender, at artsbetegnelsen for brændevin for manden på gaden — på trods af Versailles-traktaten — stadig forbliver »Cognac«. Forbundsrepublikken går faktisk så vidt, at den anmoder Domstolen om at afsige kendelse om en offentlig opinionsundersøgelse for at fastlægge denne omstændighed. Kommissionen indvender, at Domstolen burde følge en afgørelse fra Bundesgerichtshof (BGHZ 30 357/365), hvori det blev udtalt, at ingen artsbetegnelse — i et tilfælde med monopol på markedet — der benyttes af monopolindehaveren, kan blive en oprindelsesbetegnelse, sålænge monopolet består. Jeg synes ikke, at Domstolen skulle føle sig bundet af denne afgørelse. Det forekommer mig, at det vigtige spørgsmål for Domstolen i en sag som den foreliggende ikke er, hvorfor en speciel folkelig brug er opstået, men simpelthen om den består: efter min opfattelse bør offentligheden nemlig beskyttes mod vildledende beskrivelser, ligemeget hvorledes disse af historiske grunde har fået deres særlige betydning.

Ifølge Forbundsrepublikken (svarskrift s. 11) er »Weinbrand« et meget gammelt tysk ord, hvis tidligste kendte form findes i en henvisning i et dokument fra 1319 til en »Diederich dictus Winbrant«, som var brændevinsfremstiller. Det ser ud til, at ordet bevidst blev indført tidligt i det 20. århundrede af Hugo Ansbach som en handelsmæssig beskrivelse af brændevin, der blev fremstillet i Tyskland. Paul's »Deutsches Wörterbuch« tilskriver dets indførelse i normal brug det forbud mod at bruge ordet »Cognac« for tyske produkter, som var gældende under Versailles-traktaten.

Som bilag til svarskriftet (bilag 2, 3 og 4) findes rapportter fra ikke færre end tre offentlige opinionsundersøgelser, der er gennemført i Tyskland om betydningen af ordet »Weinbrand«.

Den første af disse undersøgelser blev efter anmodning fra den tyske sammenslutning af brændevinsfabrikanter (»Verband der Weinbrennereien«) gennemført i 1966 af Institut für Demoskopie Allensbach. Den var i alle henseender parallel med den undersøgelse, som instituttet på samme tidspunkt gennemførte vedrøren-

de »Sekt«, og den rammes af samme kritik om, at det afgørende spørgsmål gik ud på, om den person, der blev udspurgt, hvis han fik tilbudt et glas Weinbrand, ville tænke på et tysk eller et fremmed produkt. 2 % af de personer, der blev udspurgt, havde aldrig hørt om Weinbrand, 75 % udtalte, at de opfattede det som et tysk produkt, 5 %, at de troede, det var et fremmed produkt, og 18 % vidste ikke. Af dem, der udtalte, at de undertiden drak eller købte Weinbrand (47 % af udsnittet), udtalte 85 %, at de opfattede det som et tysk produkt, 5 % at de antog det for at være et udenlandsk produkt, og 10 % vidste ikke.

De andre to undersøgelser blev foretaget i 1973 af et andet institut, G.F.K. i Nürnberg. Disse undersøgelser var stort set identiske, men i hver af dem var det afgørende spørgsmål stillet på en afvigende måde. I den første undersøgelse fik den udspurgte stillet følgende spørgsmål: »Når De læser beskrivelsen »Weinbrand« på en spiritusflaske, hvilket land tror De da, dette produkt stammer fra?«. I den anden undersøgelse blev han eller hun spurgt: »Når De læser beskrivelsen »Weinbrand« på en spiritusflaske, tror De da, det er et tysk produkt, eller tror De, det lige så godt kunne være et udenlandsk produkt?«.

Jeg synes, at formuleringen af spørgsmålet i den første af de to undersøgelser kan kritiseres, idet den forleder til at tro, at Weinbrand kun kan komme fra ét land, mens der derimod ikke kan rettes alvorlig kritik mod formuleringen i den anden undersøgelse. De to undersøgelser fik følgende resultat: I den første svarede 80 % af udsnittet »Tyskland«, 20 % svarede med navne fra andre lande eller områder, 3 % svarede »fra forskellige lande«, og 4 % vidste ikke. Tilsyneladende er grunden til, at summen overskrider 100 %, den, at nogle udspurgte gav flere svar. Dette synes også at være sket i den anden undersøgelse men i et mindre omfang. Her mente 87 % af de udspurgte, at flasken indeholdt et tysk produkt, 13 % at det ligeså vel kunne indeholde et udenlandsk produkt, og 1 % vidste ikke.

Jeg tror, at en perfektionist kunne påtale visse aspekter selv i den sidste undersøgelse. Jeg mener alligevel, at den eneste rimelige konklusion, der på baggrund af de andre argumenter, parterne har fremført, kan drages af det udsagn, der følger af disse undersøgelser, er, at Forbundsrepublikken har underbygget sin påstand om, at udtrykket »Weinbrand« for en meget stor del af det tyske folk betyder et tysk produkt.

Hvis dette er rigtigt, får Forbundsrepublikken medhold for så vidt angår »Weinbrand«, og der er ikke nogen grund til at undersøge det subsidiære spørgsmål, om navnet har større tiltrækningskraft for forbrugeren end »Qualitätsbranntwein aus Wein«.

Som følge heraf er jeg af den opfattelse, at De bør

1. udtale, at Forbundsrepublikken, når den forbeholder navnet »Prädikatssekt« for mousserende vine, som for en bestemt dels vedkommende er fremstillet af indenlandske druer, krænker sine forpligtelser i henhold til EØF-traktaten,

2. udtale, at Forbundsrepublikken ikke ved at forbeholde navnet »Weinbrand« for brændevin, som er produceret i et land, hvor tysk overalt er officielt sprog, krænker nævnte forpligtelser,

3. bestemme, at der som en bevisforanstaltning i denne sag i Tyskland skal gennemføres en offentlig opinionsundersøgelse om spørgsmålene, a) om udtrykket »Sekt« for den tyske offentlighed har større tiltrækningskraft end navnet »Qualitätsschaumwein«, og b) om navnet »Sekt« over for den samme offentlighed står for et tysk produkt eller for et produkt, som kan komme både fra Tyskland og andetsteds fra,

4. pålægge den refererende dommer gennemførelsen af denne foranstaltning og fastsætte en tidsgrænse (jeg foreslår 4 uger) for parterne til at forelægge den refererende dommer forslag, som de er blevet enige om til gennemførelse af undersøgelsen,

5. bestemme, at Kommissionen får udsættelse til at fremlægge de mærkater, den besidder, med henblik på at bevise de faktiske omstændigheder, som den påberåber sig vedrørende import til Tyskland af mousserende vine som »Sekt«, samt

6. forbeholde omkostningerne.